

يك نظامنامه است كه در يك مطلبی كه بلاكلیف مانده است در همان جلسه ثانیا در كلیاتش مذاكره بكنیم و رأی بدهیم از این جهت بنده تصور میکنم كه خوبست این مطلب را بگذارید برای جلسه آتی كه در آن جلسه ثانیا قدری مذاكره شود و رأی بگیرید .

معزز الملك - بنده هم هیچ اصراری ندارم در اینکه این مطلب امشب از مجلس بگذرد ولی اینکه فرمودند این مطلب سابقه نداشت عرض میکنم اگر فراموش نکرده باشند سابقه داشته است در جلسه گذشته در آن لایحه مذاكره میشد در کلیات رأی گرفته شده و بلاكلیف ماند و بعد از نیم ساعت و مقداری ثانیا مذاكره شد دو مرتبه رأی گرفتند و تصویب شد .

سليمان ميرزا - اگر نظرشان باشد اشتباه فرموده اند در جلسه گذشته مرتبه اول كه رأی گرفته شد بلاكلیف نماند رد شد بعد مذاكره شد و آن هم بعقیده بنده این ترتیب بود .

نایب رئیس - بنده تصور میکنم كه هر مطلبی كه بلاكلیف ماند باید تكلیف آن برد یا قبول معلوم شود ولی در این جلسه دیگر نمیشود در این خصوص مذاكره كرد برای اینکه فایده ندارد از این جهت این را میگذاریم برای جلسه آتی كه نمایندگان كه امتناع كردند در خارج تحقیقات و ملاحظات خودشان را بكنند بطوریکه برخوردشان معلوم شود و یکی از طرف رد و قبول رأی خودشان را اظهار بدارند و در اول جلسه آتی كه شب چهارشنبه ۲۵ خواهد بود رأی گرفته میشود دستور جلسه آتی هم از این قرار است - رأی ثانوی در کلیات همین اجازه کمیانی نوبل - شور دوم در راپورت کمیسیون معارف و بودجه راجع بتأسیس مدرسه ابتدائی دولتی در تهران - راپورت کمیسیون قوانین مالیه در باب استخدام یکنفر محاسب برای وزارت پست و تلگراف - راپورت کمیسیون بودجه در باب ورثه میرزا حسینخان کسرمانشاهی ایضا راپورت کمیسیون بودجه راجع بورثه مرحوم وکیلالتجار .

وزیر مالیه - کمیسیون بودجه برای روز سه شنبه منعقد خواهد شد یاخیر؟ (نایب رئیس بلمنمقد میشود) (مجلس هفت ساعت و نیم از شب گذشته ختم شد)

جلسه ۲۹۶

صورت مجلس شب چهارشنبه

۲۶ شهر رمضان المبارک ۱۳۲۹

مجلس سه ساعت و ربع از شب گذشته در تحت ریاست آقای موتمن الملك افتتاح شد صورت مجلس شب دو شنبه ۲۴ را آقای میرزا رضاخان قرائت كردند غائبین جلسه قبل بدون اجازه .

آقایان زنجانی - دهخدا - آقا سید محمد باقر ادیب - میرزا یانس .

غائبین با اجازه آقایان - دهخوارقانی - معین الرعايا - دکتر علی خان - میرزا ابراهیم قمی - میرزا ابراهیم خان .

آقایانیكه از وقت مقرر تأخیر نموده اند - آقای تربیت يكساعت و نیم - آقای حاج امام جمعه يكساعت و ده دقیقه - آقای طباطبائی - يك ساعت آقا شیخ حسین یزدی ۴۵ دقیقه آقایان ذكاه الملك

مساوات - معتمدالتجار - نجم آبادی - آقا عبدالحسین ۴ دقیقه آقایان حاج شیخ علی - نیرالسلطان - علی زاده هر يك نیمساعت .

حاج آقا - در صورت مجلس راجع به لایحه استخدام بلژیکی ها نوشته است كه بنده با زیادتی حقوق مخالف بودم و حال آنكه بنده باز یادتی حقوق مخالف نبودم با ترتیب راپورت باین ترتیبی كه نوشته بود مخالف بودم و عرض كردم كه راپورت ناقص است در صورت مشروح مجلس اگر ملاحظه شود معلوم میشود كه اینطور نبوده است .

رئیس - همینطور اصلاح میشود .

دکتر حاج رضاخان - اینجا نوشته است

كه در ماده سه بنده با آقای متین السلطنه موافق بودم و حال آنكه بنده در ماده اول و دوم و سوم تا آخر مخالف بودم و در هیچ کدام ابدأ موافق نبودم

میرزا رضا خان - يك كلمه مخالف افتاده بود .

رئیس - اصلاح میشود دیگر ملاحظه نیست در صورت مجلس (ملاحظه نبود)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد راپورت

كمیسیون قوانین مالیه راجع باستخدام یکنفر مستخدم اروپائی برای محاسبات پست و تلگراف مذاكره در کلیات است .

حاج آقا استخدام یکنفر بجهت محاسبات

پست و تلگراف يك چیزی است كه اساساً در گمان ندارم مخالف داشته باشد ولی با این ترتیب كه این شخص كه تعیین شده بنده تصور نمیكنم كه در مجلس

شورای ملی یکنفر باشد كه با این مساعدت بكنند بواسطه اینکه اگر ما درست متوجه باشیم خیلی اساسیات در اداره تلگراف داریم كه ناقص است و آن طوریکه باید در دست ما نیست و ما نمیتوانیم درست استفاده كنیم و مخصوصاً ریاست يك نفر شخص

كه بجهت اداره محاسبات انتخاب میشود باید خیلی ملاحظه درستی بشود كه اعضای يك وزارتخانه چون باید بعضی ملاحظات را بالنسبه بوز برداشته باشند و بكلی از رشته اطاعت خارج نباشند يك كسیكه

مدتها در تلگراف هنداروپ كار میكرد كه بعدیا ورنه در تلگراف خانه رئیس محاسبات بكنند بنده بكلی مخالف هستم و رأی در این باب ندادم زیرا اسباب این میشود كه بكلی اعضاء تلگرافخانه از رشته اطاعت

وزیر بیرون میروند و از آن رشته ترتیبات هم خارج است **ارباب كیخسرو** - اینجا گویا آقای حاج

آقا اشتباهی كردند این شخص از طرف وزارت مالیه آنجا گذاشته میشود اگر رجوع بشود بقانونیکه در ۲۳ جوزا در اینجا گذاشته است بخزانه دار كل

اختیار داده شد كه در تمام عایدات مملكت نظارت داشته باشد و عایدی تلگرافخانه هم یکی از عایدات صحیح مملكت است و باید نظر تامه در او بشود و

محاسبات او صحیح ضبط شود و وزیر مالیه همچو صلاح داشته است يك نفر از طرف خودش برای نظارت در محاسبات آنجا بگذارند بنده نمیتوانم کسی را كه

از طرف وزارت مالیه برای حفظ محاسبات آنجا بگذارند چه ریاستی كه خواهد داشت كه آنجا كه نظر سایر اجزاء اداره را از وزیر برگردد برعكس آقای

حاج آقا لازم نمیدانند بنده لازم میدانم كه يك شخص صحیحی در آنجا باشد كه واقعا عایدات تلگرافخانه در تحت نظر او باشد و اینکه یکی از عایدات صحیح مملكتی است در تحت يك نظم و ترتیبی بیاید و بطوری كه ما میخواهیم مركزیت بعایدات مالیه بدهیم مركزیت داده شده باشد .

حاج آقا - بنده عرض كردم ابتداء كه مخالف با یکنفر اروپائی كه مستخدم بشود مخالف نیستم گمان میکنم كه کسی هم مخالف نباشد البته باید یکنفر كه متخصص اینكار باشد در آنجا باشد ولی بنده عرض كردم این شخص را كه میخواهند استخدام كنند با این شرایط بجز جهت كه نمیخواهم فرض كنم مخالفم و گمان نمیكنم کسی هم موافق باشد

حاج سید ابراهیم - بلم بنده هم باین ترتیب در تمام موادش مخالفم اولاً از این جهت كه عرض میکنم عنوان یکنفر اروپائی هیچ صحیح نیست كه در اینجا نوشته و گفته شود بجهت اینکه اروپاه

چندین نقطه دارد میدانم از کدام نقطه است و از چه ملت است پس عنوان كردن یکنفر اروپائی بطور مطلق صحیح نیست باید معین كنند كه از چه ملت است تا ملیت او تصویب شود بجهت آنكه از حیث

نیست هم بمجلس آمده است و از حیث اعتبارش ملیت كه بمجلس آمده زیرا يك مقداری اعتبار به خزانه دار كل داده شده است پس تا ملیت این شخص

معین نشود بنده نه او را تصدیق میکنم و نه رأی خواهم داد پس باید ملیت او را معین كنند كه از چه ملتی است آنوقت ملاحظه بكنیم اگر صرفه صلاح

ملت و مملكت است تصویب میکنیم والا فلا ثانیا اینکه در پنج شش ماه قبل از این یکنفر را مستخدم

كرده بودند در وزارت پست و تلگراف بمانی يكصد و هشتاد تومان تادویست تومان و تمام این

كارهای محاسبات از او ساخته میشد حالا یکی دیگر را میخواهند استخدام كنند بچهار هزار دلار

كه مطابق تسعیر هم كه در کمیسیون قوانین مالیه كرده چهار هزار و چهارصد تومان میشود و این

مقرون بصره نیست برای اینکه بالحق و العیان میبینم صرفه ملاحظه نمیشود بلكه ضرر ملاحظه

میشود و هیچ جهتی هم ندارد كه يك كاری كه ما می بینیم از یکنفر ساخته میشد بمانی يكصد و هشتاد

تومان حالا بیائیم ماهی سیصد و هشتاد تومان تقریباً یا فلان قدر بدهیم بكسی كه همان كار را ميكند باین

جهت این مقرون بصره نیست و بنده در مسئله دلار و این تقییرات هم مخالف هستم كه مستخدم اروپائی

در ایران چه معنی دارد بدولار باشد ولی عمده اشكال بنده اینست كه بعنوان اروپائی گفتن و استفاده

يك کسی را كه بیاید موافق مصلحت ما نباشد صحیح نیست .

حاج شیخ الرئیس - شبهه نیست كه هیچ نماینده تردید و تنقید در این مسئله ندارد كه اداره منظمی و معظمی از دولت محاسباتش در تحت

يك ترتیب صحیحی بیرون بیاید و البته هر پیشنهادی هم كه از طرف وزیر مالیه راجع باین مرحله مسئله

بشود اساساً هیچ مورد شك و شبهه نیست و لکن بنده هم به همان نقطه نظر كه آقایان اظهار كردند مخالفم و بطور اختصار عرض میکنم كه این پیشنهاد بلكه بطور تعبیه و باصلاح علمی يك تودیه را گنجانده

است زیرا که ما از خارج میدانیم که یک نفر اروپائی موهوم عامه است چه دلیل دارد که همان شخص خارجی را در آن لایحه معین نمیکنند تا نمایندگان که بنده هم یکی از آنها هستم نظر خودم را در آن شخص معین بدانم در حالتی که میدانم اگر این پیشنهاد تصویب شود و اجازه از مجلس مقدس داده شود که یک نفر اروپائی برای محاسبات تلگرافخانه مستخدم و مشخص شود این در خارج یک نفر بخصوص مخصوصی است و بنده هم نظریاتی دارم که خیلی تا مساعد است که او را برای این کار انتخاب کنند و مواجش را هم بلفظ دلار که لفظ آمریکائی است معین کنند این رایورت بهر حال درهم و برهم است و با قواعد اساسی و قیاس هیچ تناسب ندارد

رئیس - گویا مذاکرات در کلیات کافی است (اظهار مخالفتی نشد)

رئیس - رأی میگیریم که داخل مواد شویم یا نشویم آقایانیکه تصویب میکنند داخل مواد شویم قیام نمایند (کسی قیام نکرد)

رئیس - رد شد تصویب نشد - رایورت کمیسیون معارف راجع بمدارس ابتدائی خاطر آقایان مسبوق است که شور اول این رایورت بعمل آمده است و بکمیسیون هم رفت و کمیسیون هم رایورت نداده است ما هم مجبور نیستیم که منتظر رایورت ثانوی کمیسیون باشیم لهذا جزء دستور امشب گذاریم اصلاحی هم که در شور اول پیشنهاد شده است فقط يك فقره پیشنهاد آقای بهجت است اورا هم اگر لازم شود همین امشب رأی میگیریم حالا رأی میگیریم که داخل شور دوم بشویم یا نشویم آقایانیکه تصویب میکنند داخل شور دوم شویم قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - با اکثریت تصویب شد (ماده اول عبارت ذیل قرائت شد)

پنج مدرسه ابتدائی در طهران برای پسران تأسیس میشود که هر يك دارای ۶ کلاس باشد و مخارج هر يك در ماه ۲۵۰ تومان خواهد بود که تمام آن را دولت میپردازد .

بهجت - چنانچه در شور اول عرض کردم که مخالفت بنده باین شکل واضح میشود که در تعدادش یعنی ۵ مدرسه در مقابل ۹ مدرسه مخالفم باز متذکر میکنم خاطر آقایان را که در ظرف ۶۰ سال که شروع شده بنشر معارف در طهران و تأسیس مدارس مدرسه دارالفنون باز شد در چندی قبل وبعد مدرسه آمریکائی و مدرسه سیاسی و نظامی در زمان مرحوم امین الدوله و این مدارس در تحت نظر دولت بوده و از پرتو آن ها مدارس زیاد باز شد و از آنها هم ترشحی ببعضی ولایات شدند اینک نشده باشد مثل آذربایجان و شیراز و بوشهر و سایر شهرهای بزرگ حالا در عربستان هم دو مدرسه باز است و در شیراز چند مدرسه هست ولی در تحت يك ترتیب مخصوصی و يك نظم مرتبی باشد نیست و هر جائی يك اسلوبی مخصوص اتخاذ کرده اند از برای اطفال که تربیت شوند و باید آن ترتیب مخصوص را که وزارت علوم برای ترتیب مدارس اتخاذ کرده است در همه مدارس مجرا شود البته معلوم است وقتی که شروع میکنیم که ترتیبی را در مملکت برای معارف باید اول شروع بمدارس

ابتدائی بکنیم بعد مدارس متوسطه بعد مدارس علمی و عالی و تا حال برای مدرسه ابتدائی نظری بولایات نکرده ایم و از آن ها بی خبر هستیم و هیچ اقدامی برای آن ها نکرده ایم بنده پیشنهاد کردم که در ایالت که آذربایجان و مشهد و فارس و کرمان باشد ۴ مدرسه ابتدائی باز شود و مخارج آنها البته نسبت بمرکز کمتر خواهد شد گفتند شاید در آن جا اسباب تعیین این مدارس مهیا نباشد بنده گمان میکنم که اسبابش در آن جا حاضر باشد بجهت این که در این نقطه ها که بنده عرض کردم مدارس ابتدائی هست و معلم از مرکز خواسته اند منتهی آن که چون مجبور نیستند که پروگرامشان مطابق پروگرام و دستور العمل وزارت علوم باشد خودشان پروگرامی درست کرده اند و هر کدام خودشان يك ترتیبی اتخاذ کرده اند و چون این ها ترتیبیکه وزارت علوم برایشان معین کرده است رفتار نمیکنند باین جهت عرض میکنم که ۴ مدرسه ابتدائی دولتی در این ۴ نقطه مملکت باشد حالیه اگر فقط میگویند که اسباب مهیا نیست بنده عرض میکنم که هست و گویا در این ۴ نقطه که عرض کردم که مشهد و شیراز و کرمان و آذربایجان باشد نمایند و وزارت معارف هم باشد و نظری هم در معارف و مدارس داشته باشد و علاوه هم ممکن است یکی از آن مدارس را مدرسه دولتی فرض بکنند و يك معاونتی هم دولت بکند این ترتیبی است که وزارت معارف ممکن است اقدام بکند مقصود این است از امروز که شروع میکنیم بتعمیم معارف بعد از ۶۰ سال یک نظری هم بسایر نقاط کرده باشیم و چون تمام ولایات نمیتوانیم این فایده را برسانیم در ۴ نقطه ایالتی این مدارس را تأسیس کنیم و اهالی ولایات اطراف هم خواسته باشند بچه هایشان را و دارند بتحصیل علم جدید بتوانند فرض بفرمائید اگر در آذربایجان این مدارس ابتدائی باشد ممکن است که از زنجان و سایر نقاط نزدیک بچه هایشان را بآنجا بفرستند برای تحصیل و همینطور سایر نقاط ممکن است اطفالشان را بفرستند باین مدارس ایالتی باز عرض میکنم اگر بفرمائید اسبابش جمع نیست عرض میکنم که هست و خاطر آقایان مسبوق است که در همه این نقاط مدارس هست ممکن است یکی از آن مدارس را دولتی بکنند مخارجش هم کمتر است و شاید اهالی آن جا هم مساعدتی بکنند و وقتیکه يك مدرسه ابتدائی بطور اسلوب جدید باز شد شاید سایر مدارس ابتدائی هم ترتیبشان را از روی آن اتخاذ کنند و از روی نقشه وزارت معارف تحصیلات خودشان را مرتب بکنند امیدواریم که تا يك دو ۳ سال اسلوب مدارس در ولایات مرتب و در اغلب ولایات مدارس ابتدائی تأسیس شود .

معاون معارف - در مسئله مدارس که ملاحظاتی که آقای بهجت فرمودند گمان نمیکنم کسی مخالفت داشته باشد و مدارس همه امروز میدانید که اول چیزی است که برای پیشرفت امور و باز شدن حسیات مردم لازم است لکن لازم است عرض کنم که این لایحه ۴ ماه قبل بمجلس پیشنهاد شده است و در آن موقع وزارت معارف بر حسب مذاکره که شده بود مطابق نظر آن وقت اینطور پیشنهاد

کرد و هیچ منافاتی ندارد با این که در ولایات هم تأسیس شود حالا که نمایندگان محترم مایلند عده این مدارس زیاد شود ممکن است که وزارت معارف این مدارس را در طهران تشکیل بدهد و بعد در این باب يك فکری بکند و یک نقشه صحیحی بکشد و بعد بمجلس مقدس پیشنهاد بکند ولی آن دفعه عرض کردم و حالا هم عرض میکنم راجع بمدارس ابتدائی دولت هر وقت بخواهد اقدام بکند باید يك اقدام کلی بنماید بجهت این که مدارس ابتدائی چیز فوق العاده نیست که فقط بجهت مرکز باشد البته برای اهالی هر محل لازم است از ولایات و ایالات اگر بنا باشد که دولت يك اقدامی در این باب بکند باید با یک نقشه صحیحی اقدام کند و شاید هم در نظر باشد که بلکه يك ترتیب صحیحی داده شود برای این کار و با يك مخارج و استعداد صحیحی باید اقدام شود در هر حال این پنج مدرسه اساس کار است و کم کم تهیه اسباب و اجزائیکه برای مدارس ابتدائی لازم است خواهد شد و بعد از مدت کمی نقشه صحیحی از برای تأسیس مکاتب سایر نقاط کشیده شده و پیشنهاد بمجلس مقدس خواهد شد .

حاج شیخ اسدالله - بنده کلیتاً نظری که دارم این است که وجوهی که از مالیه مملکت داده میشود نباید بمصارف يك محلی برسانند ولو از برای معارف هم باشد بنده هیچ ابدأ تصویب نمیکنم زیرا مالیه مملکت چیزی است که از هر جای مملکت گرفته میشود وقتی که صرف معارف میکنند باید طوری باشد که برای تمام مملکت صرف شود زیرا از انصاف دور است که برای يك جای مخصوص باشد حالا که میفرمایند برای تمام ولایات ممکن نیست اینرا هم بنده صحیح میدانم بواسطه اینکه یکی مالیه مملکت اجازه نمیدهد یکی آنکه اسبابش بطوریکه تمام ولایات فرمودند مهیا نیست اما همین اندازه که مالیه مملکت اجازه بدهد که این پنج مدرسه را تأسیس کند بنده عرض میکنم بجهت نظر که این وجوه را بمدارس ابتدائی در طهران صرف میکنند آخر این وجوهی است که از تمام مملکت اخذ میشود و مدارس ابتدائی هم تا يك اندازه در طهران هست حالا که دولت میخواهد تکمیل بکند این مدارس را در طهران و وجه اورا هم از مالیه پیردارند این پنج مدرسه را منحصر کردن بطهران و وجوهش را از تمام عایدی مملکت دادن بنده دور از انصاف میدانم که منحصر بطهران باشد پیشنهادی که آقای بهجت کرده اند خیلی صحیح است و باید در چهار ایالت چهار مدرسه ابتدائی تأسیس شود و این وجوه بآن مدارس هم صرف شود و هر که توانستیم معارفمان را توسعه بدهیم و مالیه ما اجازه داد و اسبابش هم از برای وزارت معارف ممکن شد آن وقت در تمام ولایات مدارس تأسیس میکنیم حالا که این را برای خود مرکز پیشنهاد نموده اند صحیح میدانم و باید بجهت جاهای دیگر هم تأسیس نمایند و همین پنج مدرسه که پیشنهاد شده است نسبت بتمام ایالات منظور شود یکی در تهران و چهار تادار ایالات تأسیس شود .

رئیس - مذاکرات در ماده اول کافی نیست (گفتند کافی است)

رئیس - دو فقره پیشنهاد شده است یکی از

طرف آقای بهجت و یکی از طرف آقای لواءالدوله خواننده میشود اول از طرف آقای بهجت بمضمون ذیل قرائت شد.

بنده پیشنهاد میکنم ماده اول اینطور نوشته شود (۱) - ۹ مدرسه ابتدائی در ایران تأسیس میشود پنج مدرسه برای طهران و چهار مدرسه دیگر برای سراسر ایالات تبریز - مشهد - کرمان - شیراز الی آخر ماده .

دوم از طرف آقای لواء الدوله بعبارت ذیل قرائت شد :

بنده پیشنهاد میکنم که اضافه بر ۵ مدرسه ابتدائی در طهران ۵ مدرسه دیگر ذیل تأسیس شود مشهد - تبریز - شیراز - اصفهان - کرمان

رئیس - آقای بهجت توضیحی که دیگر ندارید باید رای بگیریم .

بهجت - چون اصلاحی است در ماده اول باور فرمای بگیری .

رئیس - بوجوب کدام ماده نظامنامه چنین چیزی در نظامنامه نیست - رای میگیریم در قابل توجه بودن اصلاح آقای بهجت آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) .

رئیس - با کثرت قابل توجه شد .

لواءالدوله - پیشنهاد بنده را هم رای بگیرد رئیس - پیشنهاد آقای بهجت که قبول شد دیگر مال شمارا نمیشود رای گرفت .

لواءالدوله - منال بنده اصفهان هم اضافه است .

رئیس - دومرتبه خواننده میشود رای میگیریم (مجدداً پیشنهاد لواءالدوله قرائت شد) .

رئیس - توضیحی دارید .

لواءالدوله - عرض کنم آن عبارتیرا که آقای بهجت عنوان فرمودند صحیح است ولی اصفهان را از نقطه نظر دور گرفتیم تأسیس مدرسه در اصفهان مسلم است که از تبریز و فارس و خراسان و کرمان بواسطه دارالمعلمین مشروع تر است بواسطه اینکه علماء ما اغلب از اصفهان بیرون میآیند اصفهان را اگر بخوایم از نقطه نظر مشهد و طهران بگیریم در واقع خیلی بی‌انصافی است بجهت اینکه هم خیلی عالمش بیشتر است و هم دارالمعلم است از این جهت بنده اینرا پیشنهاد کردم .

رئیس - رأی میگیریم باصلاح آقای لواءالدوله آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام نمایند (عدة قلبی قیام نمودند) .

رئیس - قابل توجه نشد - بملاحظه اینکه اصلاح آقای بهجت امروز پیشنهاد نشده است و چند روز قبل پیشنهاد شده است حالا میتوانیم رأی قطعی در او بگیریم این است که ماده اول بضمیمه آن پیشنهاد خواننده میشود و رأی میگیریم .

ماده اول - اصلاح آقای بهجت بعبارت ذیل قرائت گردید .

ماده اول - پنج مدرسه ابتدائی در طهران و چهار مدرسه دیگر در ایالات برای پسران تأسیس میشود که هر يك دارای شش کلاس باشد و مخارج

هر يك در ماه دوست و پنجاه تومان خواهد بود که تمام آنرا دولت میپردازد .

حاجز الممالک - این پیشنهاد آقای بهجت امروز در کمیسیون مطرح شد مبلغ مدارس طهران را معین کرده است و این شامل مدارس ایالات نخواهد شد .

رئیس - دیگر مذاکره نمیشود بجهت اینکه پیشنهاد ایشان قابل توجه شده است .

حاجز الممالک - این مبلغ شامل مدارس ایالات نخواهد شد .

رئیس - او را باید اضافه کرد دومرتبه قرائت می شود .

(مجدداً پیشنهاد مزبور قرائت شد)

بهجت - در پیشنهاد خود عرضی دارم .

رئیس - بفرمائید .

بهجت - بنده پیشنهادم راجع بتأسیس است و مخارج مدارس در ولایات به دوست و پنجاه تومان نمیرسد لذا اینطور خواهد شد که دوست و پنجاه تومان در طهران و در ولایات یکصد و پنجاه تومان باشد .

رئیس - بنویسید و بفرستید عجلتاً در ماده دوم مذاکره نمیشود .

(ماده دوم بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۲ - در کلیه کلاس های مدارس ابتدائی دولتی پسران نظر بحال فقراء نصف از شاگردان مجانی و نصف دیگر بااجرت مختصری که در ماده سوم مذکور است قبول میشوند .

رئیس - در ماده دوم مخالفی نیست ؟

هشترودی - اینجا در لایحه پنج مدرسه ابتدائی نوشته شده است ولی در این ماده دوم مینویسد کلیه کلاس های مدارس ابتدائی دولتی از این کلیه مدارس ابتدائی دولتی معلوم میشود که غیر از این پنج مدرسه مدرسه دیگر هم هست بنده چون نمیدانم میخواهم بی‌رسوم که بدانم کلیه مدارس ابتدائی متحصص باین پنج مدرسه است یا راجع بدیگری هم هست .

معاون وزارت فرهنگ - راجع به همین پنج مدرسه است که اینجا نوشته شده است .

دکتر علی خان - آن وقتیکه در کمیسیون معارف مذاکره شد در خصوص اینکه نصف شاگردان پول بدهند و نصف شاگردان مجانی باشند بسته بیک نظری بود که کمیسیون تصویب کرد و بعد در مجلس مذاکره شد و آن نظر تغییر کرد چون در کمیسیون قرار شد آنچه وجهی که از شاگرد ها گرفته میشود در یک صندوقی که اسمش صندوق سرمایه معارف است جمع شود برای مدارس جدیدی که تأسیس میشود بمصرف پسرانند که اسباب توسعه معارف باشد کمیسیون بودجه حالا آن يك ماده را تغییر داده است و تصویب کرده است که وجه عایدی مدارس را بوزارت مالیه بپردازند کمیسیون معارف آن نظر را ندارد و بنده هم شخصاً تصویب نمیکنم که این پول را بوزارت مالیه بدهند بجهت اینکه دولت تمام مخارج این مدارس را از معلم و کتاب و غیره میدهد که مجلسی باشد و کمیسیون معارف هم برای اینکه مجانی باشد مخارج او بمسئولیت

نتیجه نداده و برعکس شد بنده تصور میکنم که این مخارجی که معین کرده اند تمام مخارج مدرسه را سنجیده اند آن وقت معین کرده اند که ماهی دوست و پنجاه تومان میشود بعد از آنی که آن مخارج را سنجیده اند دیگر بنده گرفتن يك وجهی را از بعضی یا دادن بوزارت مالیه یا دادن یا آنکه حیف و میل شدن او را بنده تصدیق نمیکنم بلکه عرض میکنم که باید تمام مدارس مجانی باشد مخصوصاً نوشته شده اولاد فقراء زیرا که اولاد اغنیاء خودشان میتوانند در سایر مدارس که الان چه در پایتخت چه در جاهای دیگر تأسیس شده است بروند و تحصیل کنند ولی اولاد فقراء بکلی از تحصیل محرومند و بنده لازم می‌دانم مدارس که فعلاً دولت مشغول میشود بتأسیس آنها برای اولاد فقراء باشد و تمام شاگردانی که در این مدارس وارد میشوند اولاد فقراء باشند و تحصیل مجانی باشد بواسطه اینکه ما امید داریم که تمام مکاتیب علمی ما مجانی باشد و تحصیل هم اجباری باشد بطوری که در قانون اساسی هم هست و امیدواریم موفقیت حاصل بکنیم .

ذکاءالملک - این پیشنهادی که از طرف وزارت معارف شده است و مطالعه هم که در شورای معارف شده است در کمیسیون معارف هم همین مذاکرات شد چندین ملاحظه و نظر در آن شدیکی اینکه تاکنون از طرف وزارت معارف یعنی از طرف دولت مدرسه ابتدائی دایر نبوده است و لازم بود که دولت در باب مدارس و تعلیمات ابتدائی يك اقدامی بکند و یکی هم اینکه بوجوب قانون اساسی و بوجوب آرزوی تمام معارف خواهان تمام مدارس تحصیلشان مجانی و اجباری باشد ولی این ترتیب را ملاحظه کرده اند که يك قسمی خواهد بود برای این مقصود و این نظر ها و این اظهاراتی هم که میشود تمام مخارج این مدارس را دولت میدهد و باید مجانی باشد البته آن طور باشد خیلی صحیح است و خیلی خوب است يك چیز دیگری هم هست و آن این است که دولت در تأسیس این مدارس يك نظر دیگری دارد و او این است که اولاد يك سر مشقی بدهد بآن مدرسه هائیکه موجود است و یا به مدارس که بعد از این مردم خودشان میخواهند تأسیس بکنند ثانیاً جلو گیری میکنند از بعضی بی ترتیبی هائی که حالیه در بعضی مدارس هست باین معنی که جایز نیست و صحیح نیست که دولت مخالفت بکنند از اشخاصی که میخواهند تأسیس مدارس نمایند از آن طرف هم وقتی که با سرمایه خودشان مردم تأسیس مدارس خصوصی کردند و موافق دلخواه نبود آنوقت چون با سرمایه دولت نیست دولت یا وزارت معارف نمیتواند بگوید که این از روی ترتیب صحیح تأسیس نشده است و آنها را مجبور بکند که آنطوری که بنظر خودش صحیح است آنطور تأسیس نمایند پس بهترین راه برای جلو گیری کردن از معایب این است که دولت خودش مدارس داشته باشد و آن ها را بطور صحیح اداره بکند و مردم و اولیای اغفال به بینند آن مدارس دولتی را و مزایای او را که يك مدرسی هست از مدارس خودشان بهتر و اطفال خودشان را آنجا ببرند و اگر چنانچه هم میخواهند مدرسه تأسیس نمایند از روی مدارس دولتی تقلید نمایند باین ملاحظاتی و باین نظریات کمیسیون این ترتیب را تصویب کرد حالا به آن

نظریه آقایان میفرمایند اگر خواسته باشیم این مدارس را تأسیس نمائیم و مخصوص اولاد فقراء باشد آن وقت اغنیاء را ممکن است از آن مزایا و تعلیمات در آن مدارس محروم کرده باشیم چون که دولت ممکن است در این مدارس بعضی ترتیبات مخصوصی بدهد و هنوز سایر مدارس خصوصی که باین مدارس دولتی تأسیس نکرده است و آن خصوصیات را بجا نیاورده است و ترتیبات خودشان را از روی ترتیبات مدارس دولتی قرار نداده باین لحاظ شاید عموم مردم نتوانند از این مزایا و خصوصیات مدارس دولتی بهره ببرند و یکمده از این مزایای دولتی محروم باشند و مجبور باشند که اولاد های خودشان را بفرستند بمدارس دولتی و تمام فواید آن مدارس عاید اطفال فقراء بشود باین نظرات بوده است که اینطور قرار داده شده است گفتیم حالا که مدارس ابتدائی ما کامل و صحیح نشده است نصف پول بدهند و نصف مجانی باشند یعنی اغنیاء پول بدهند و بهره مند شوند و فقراء بدون پول دادن بهره مند شوند و گمان بنده باین مذاکرات بهتر این است که فقراء مجانی باشند و اغنیاء پول بدهند و عایداتی هم که از این مدارس حاصل میشود جمع خود وزارت معارف باشد تا اینکه يك وجه قابل جمع شود به مصرف معارف برسد گمان میکنم آن قدر اهمیت نداشته باشد و قابل نباشد که نظر بر کثرت مالیه داشته باشیم و میگوئیم که آن عایدات بوزارت مالیه برسد بواسطه اینکه میخواهد بعد از این برای مدارس ابتدائی خصوصاً و برای تعلیمات عموماً خیلی مبلغ های گزاف خرج نماید در این يك مقدار عایدی که سالی دوسه هزار یا چهار پنج هزار تومان میشود آن قدرها برای مالیه دولت تفاوت پیدا نمیکند لهذا بنده عقیده ام این است که همان طوریکه وزارت معارف پیشنهاد کرده اند و چون عایدی این مدارس را واگذار بوزارت معارف میکنند که مصرف اساسیه مدارس جدید نخواهد شد بجهت اینکه اگر خواسته باشیم مدارس ابتدائی ما خیلی صحیح باشد و تکمیل شود پیش از اینها خرج دارد یعنی ما در این جا بکلی اساسیه و مکاتب و غیره را نکرده ایم از قبیل کتاب و نقشه و اسباب علمی و همان اساس کلی را منظور داشته ایم به همین دوست و پنجاه تومان قناعت کردیم احتمال کلی میرود که اگر خواسته باشیم مدارس خوب و صحیح داشته باشیم هر سالی دوست سصد تومان مخارج فوق العاده لازم داشته باشد باین نظر بود که گفته شد و جوجهی که از این مدارس عاید میشود جمع خود وزارت معارف باشد و بتصویب شورای معارف بمصرف تکمیل همین مدارس که تأسیس میشود یا تأسیس مدارس دیگر برسد ببقیده دولتی و نصف شاگرد هایشان را مجانی بپذیرند یا اینکه مجانی هم نخواسته باشند بکنند نرخ پول را باین تأسیس خواهند آورد چون مدارس دولتی که برای تمام فقراء کافی نیست و فقیر هائی که اطفالشان را آنجا میفرستند بهره مند خواهد شد پس این اقدام عاید تمام مردم خواهد شد .

ذکاءالملک - در این باب هم بدو ملاحظه همین طور باشد بهتر است یکی بطوریکه عرض کردم باید تعلیمات مجانی باشد ولی حالا چون بآن لحاظ که عرض شد نمیتوان تمام را مجانی کرد فعلاً موقتاً از اولاد اغنیاء میگیریم بالاخره باید مجانی باشد حالا فرق نمیکند این راهم هر چه میتوانیم کم بکنیم بهتر است یکی دیگر آنکه باید این مدارس دولتی سرمشق و هادی شود بین مدارس دولتی و مدارس خصوصی و علاوه بر این اسباب يك نوع رقابتی بشود در بین مدارس دولتی و غیر دولتی در واقع این رقابت خودش يك فائده کلی دارد و همینکه مدارس باشد از طرف دولت واز آنهائی که پول میگیرند به بینند کمتر از سایرین است مردم اولادشان را بآنجا میفرستند و سایرین رقابت میکنند که تمام مدرسه دولتی تأسیس نمایند و نرخ پولیکه از شاگردان میگیرند باین بیاورند و این يك لفظی خواهد بود برای عموم مردم که از این اقدام دولت بهره مند میشوند چه اغنیاء و چه فقراء بعلمت اینکه مردم هم که مدارس تأسیس میکنند مجبورند که تأسی بکنند بمدارس دولتی و نصف شاگرد هایشان را مجانی بپذیرند یا اینکه مجانی هم نخواسته باشند بکنند نرخ پول را باین تأسیس خواهند آورد چون مدارس دولتی که برای تمام فقراء کافی نیست و فقیر هائی که اطفالشان را آنجا میفرستند بهره مند خواهد شد پس این اقدام عاید تمام مردم خواهد شد .

رئیس - مذاکرات در ماده ۳ کافی است (گفتند)

رئیس - رأی میگیریم ماده دوم آقایانیکه تصویب میکنند قیام نمایند (اکثر نمایندگان قیام نمودند) .

رئیس - با کثرت تصویب شد .

ماده ۳ خواننده میشود .
(ماده سه بعبارت ذیل قرائت شد) .
ماده ۳ - اجرتیکه از شاگردان مدارس ابتدائی دولتی گرفته میشود از این قرار است در کلاس اول و دوم سالیانه شش تومان کلاس سوم و چهارم به تومان کلاس پنجم و ششم دوازده تومان و این مبلغ سه قسط قبلاً گرفته میشود .

حاج آقا - بنده بعد از آنی که معلوم شد و مسلم شد که اجرت دادن مخصوص اولاد اغنیاء است و لزم اولاد فقراء اجرت گرفته نمیشود آن وقت میدانم که بآن نقطه نظری که بیان کردند موفق خواهیم شد و الا اگر آن نقطه نظر تصوری است بنده میدانم که موفق نخواهند شد همان طور که در اینخصوص ابتداء هم عرض کردم مسهلاً حالا که باید اجرت بگیرند اقلاً همان میزانی را که در سایر مدارس اولاد اغنیاء میدهند بگیرند بواسطه اینکه سالی شش تومان در کلاس اول بدهند گمان میکنم این مبلغ يك مبلغی نیست که بعنوان اجرت از اولاد اغنیاء بگیریم بگوئیم چون این طفل از اولاد اغنیاء است ما این وجه را میگیریم این وجه را اولاد فقراء هم میتوانند بدهند و ربطی با اولاد اغنیاء ندارد پس میزان را يك میزانی بگیرند که يك فائده از برای مملکت داشته باشد و يك سرمایه باشد اقلاً خوب است آن کلاس اول را يك تومان بگیرند که در سال دوازده تومان باشد به همین ترتیب هر درجه را بالا ببرند بواسطه اینکه این چیزی نمیشود و پولی نیست که قابل باشد .

رئیس - رأی میگیریم در ماده ۴ بطوریکه کافی است .

قرائت شد آقایانیکه تصویب میکنند ماده ۳ را قیام نمایند .
 (اغلب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد ماده چهارم قرائت می شود .
 ببارت ذیل قرائت شد .
 ماده ۴ عده شاگردان هر کلاس متجاوز از سی نفر نخواهد بود .
رئیس مخالفی نیست (اظهاری نشد)
رئیس - رأی میگیریم بماده چهارم همینطور که قرائت شد آقایانیکه تصویب میکنند قیام نمایند .
 (اغلب قیام نمودند)
رئیس - با کثرت تصویب شد ماده پنجم قرائت میشود .
 (ببارت ذیل قرائت شد)
 ماده ۵ - عایدات مدارس مزبوره ابتدائیه در صندوق مخصوص بمدارس ابتدائیه جمع میشود و بتصویب شورای معارف بمصرف تکمیل و توسعه مدارس ابتدائیه میرسد
رئیس - ماده ۵ از لایحه کمیسیون بودجه قرائت میشود .
 (ببارت ذیل قرائت شد)
 ماده ۵ - عایدات مدارس مزبوره ابتدائیه باید کلیه بوزارت مالیه عاید شود
رئیس - اول رأی خواهیم گرفت در ماده کمیسیون بودجه چون بطور اصلاح پیشنهاد شده است یا ماده کمیسیون بودجه مخالفی هست
دکتر علی خان - بنده گمان میکنم که بعد از مدتها که دولت میخواهد يك اقدامی در توسعه و تعمیم معارف بکند نباید این را وسیله کسی نماید و از يك طرف يك مدخل قرار بدهند بنده عقیده ام این است که آنچه از این راه عاید میشود باید صرف معارف بشود نه اینکه جمع وزارت مالیه بشود و خرج دیگری بشود چون قطعاً این مبلغ يك مبلغ معتدبانه نخواهد بود و کمیسیون هم شرح داده اند که همان طور این وجوه در صندوق معارف جمع شود و اگر میخواهند مدرسه های دیگر از آن تشکیل بدهند و اگر نرسد بآن جا برای توسعه همین مدارس صرف بشود .
حاج سید ابراهیم - گویا مقصود آقای دکتر بواسطه پیشنهاد آقای بهجت حاصل شده است که عایدی که از این راه حاصل میشود صرف معارف بشود و با وجود آنکه آن پیشنهاد شد و قبول شد دیگر لازم نیست پیشنهاد دیگری بشود بجهت اینکه در حقیقت تخصص همان معارف به چهار مدرسه دیگر شد و اینطور ما رأی میدهیم که جمع مالیه شود برای حفظ انتظام عوائد دولتی است که عوائد دولتی از يك دینار تا قنطار تمام در يك محل ضبط شده منظم باشد و اگر بنا شود عایدی يك محلی ولو کم باشد از آن مرکز جمع عایدات خارج شود این کم کم صدمه میزند بسایر چیزها و سایر ترتیبات دیگرمان پس برای حفظ این مقام است که نکتیم باید در صندوق معارف جمع شود و بمصارف توسعه خود معارف برسد و بآن پیشنهادی که شد مقصود آقای دکتر حاصل میشود و تأسیس

يك مدرسه دو مدرسه هم اگر ممکن بشود از عایدات مدارس دولتی هم ضرر ندارد و ممکن است باز از مالیه گرفت و خرج آن کرد برای دولت هم اهمیتی نخواهد داشت .
هشترودی - این که این جا نوشته شده است که بوزارت مالیه عاید شود معلوم است نظرش همان نظر بسوده است که تمام عوائد مملکت جمع مالیه بشود مملکت منظم باشد و داخل بودجه باشد که بمصارف مملکتی برسد ولی بنده نظرم این بود که نظر کمیسیون معارف خوب بود که نظرشان این بوده است که این عایدی بودجه نباشد يك محلی باشد برای تکمیل همین مدارس ابتدائیه بنده موافق هستم با راپورت کمیسیون معارف لکن يك توضیحی میخواهم که آن وقت رأی بدهم که توسعه و تکمیل مدارس یعنی چه این را توضیح بدهند .
معاون وزارت معارف - در توضیح توسعه و تکمیل مدارس گویا بهتر از آن که آقای ذکاء الملك بیان فرمودند نشود توضیحی داد که مراد از توسعه مدارس فراهم کردن اسباب کار مدرسه و نمایشگاه برای اطفال و غیر ذلک است که امروز در تمام ممالک دنیا معمول است و باید در این جا هم معمول شود که در مدارس ابتدائیه بیشتر با نقشه ها و نمونه ها و مجسمه ها مطالب را میآموزند این مراد تکمیل است و توسعه و هم این است که تکثیر عده این مدارس را میکنند و گویا همین قدر از توضیح کافی است اما در مسئله عایدات این مدارس مقصود این بود که این عایدات که بوزارت مالیه میرود جزء بودجه کل یعنی جزء عایدات و جزء بودجه مملکت محسوب نشود این بود که وزارت معارف خواست این را تخصص توسعه و تکمیل مدارس بدهند که دیگر داخل سایر مخارج نشود یعنی از این محل صرف محل دیگر نشود و این بولیکه اولاد اغنیاء گرفته میشود صرف چیز دیگری یعنی بمصارف عمومی نرسد اما از حیث حساب هر چه عاید شود البته بنظر وزارت مالیه خواهد رسید یعنی هر چه عاید شود در يك جائی یا در اداره خزانه کسب یا در نقطه دیگر تحویل بدهند و در يك محلی ضبط میشود و صرف همین توسعه و تکمیل معارف میشود یعنی اداره معارف هر قدر از این پولها جمع میکند سه ماه سه ماه یا ۶ ماه بشش ماه بجزانه کل میفرستند و لکن باین شرط که این پول جزء مخارج عمومی نشود و صرف کار دیگری نشود صرف اینست که این پول جزء وجوه عمومی نشود و در یکجا جمع بشود و صرف کار خودش بشود مقصود اینست و البته در هر موردیکه لازم میشود بمصرف میرسانند .
حاج آقا - بنده واقعاً اقرار میکنم که هر وقت يكه مجولایچه از طرف وزراء بمجلس شورا پیشنهاد میشود در موقع رأی دادن من خودم را حیران و بدبخت می بینم بواسطه اینکه هر وقت این طور پیشنهادی شده ما با يك عقیده خیلی خیلی روشن و پاکي يك چیزی را تصور کردیم که سرتایا بسعادت ملت بوده است ولی عاقبت بآن موفق نشده ایم بنده اگر میخواستم حالا نظائر آنرا عرض بکنم يك عنوان استیضاحی میشد ولی اینطور سعادت بسته است که

پولی که گرفته میشود بعنوان اجرت صرف تأمین و توسعه مدارس و معارف بشود گفتیم این مدارس یا توسعه در تحصیلات و تکمیل شود اما چطور نه آن طوریکه در راپورت کمیسیون معارف نوشته اند و اینکه کمیسیون بودجه نوشته اندم بنده مخالفم بجهت اینکه اگر گفتیم این را جزء عایدات دولت بشود آن وقت این چیزی نیست که ما محل مخصوص برای این مدارس تعیین کرده باشیم و رفته است و جزء عایدات مملکتی شده و بعد هر وقت بخواهند توسعه در این مدارس بدهند نظری در تکمیل این مدارس بکنند باید يك لایحه مخصوصی پیشنهاد مجلس بشود و مدتی معطل شود پس باین جهت من مخالفم با راپورت کمیسیون بودجه و موافقم با راپورت کمیسیون معارف ولی این راهم بنده عرض میکنم که اینرا کما گفتیم که در صندوق وزارت معارف باشد که خرج همین تأسیسات مدارس و توسعه معارف بشود که در تحت يك نظر و کنترل صحیحی بوده باشد که هر وقت بخواهند توسعه در این مدارس بدهند از آن صرف شود نه اینکه صرف بعضی محلها بشود که ما بابتاً نمیدانیم چیست اما اگر از روی يك کنترل صحیحی باشد بنده موافقم بطوریکه از کمیسیون معارف پیشنهاد شده است ولی اگر آن نظرها نداشته باشند البته وقتی که از بین می رود بهتر این است که بمالیه برسد و يك کنتری و يك نظری در آن باشد .
معاون وزارت معارف - این تردیدی که آقای حاج آقا میفرمایند خیلی خوب است البته باید تردیدی در امور نمود تا آنکه از روی صحت و پاک ترتیب صحیح عمل شود لکن در این امور باین اندازه که تردید فرمودند تصور میکنم که هیچ موقع نداشت البته دولت هر موقعی میتواند در تمام ادارات خودش کنترل بگذارد مخصوصاً حالا که اداره مالیه منظم دارد و بنده عرض کردم این پول باید يك صندوق معارفی برود که معلوم نیست چه صندوقی است و بولیکه مصرفی برسد که معلوم نیست چه مصرفی است عرض کردم که این در يك محل مخصوص در خزانه کل باشد که بهیشتی مخصوص صرف شود و معلوم است که بجزانه کل رفت وزارت مالیه اینرا به هر کس که بخواهد نخواهد داد و مسلم است بعد از اینکه بمصارف این پول رسید و معلوم شد که لازم است مطابق صورت مخارجش و ترتیبی که وزیر معارف و اشخاصیکه خواهند بود مطابق ترتیبی که خواهند داد صرف میشود حالا این چطور باید بشود البته دولت همیشه سعی میکند که يك ترتیبی در اداراتش فراهم میکند عجلاناً این يك اساسی است برای آتیه که داده میشود لکن دولت همه جور اسباب کار ممکن است داشته باشد .
رئیس - مذاکرات کافیت اصلاحی است از طرف حاج شیخعلی شده است قرائت میشود .
 (ببارت ذیل خوانده شد)
 ماده الحاقیه - عایدات مدارس که تحویل خزانه کل میشود هر ساله بمخارج ازدیاد مدارس و معارف معارف باید برسد .
رئیس - کمیسیون قبول دارد .
ذکاء الملك - بمصرف توسعه و تکمیل نوشته شود .
رئیس - دو فقره اصلاح دیگر یکی از

دکتر علیخان و دیگری از طرف مصدق الممالک پیشنهاد شده است قرائت میشود .
 (پیشنهاد دکتر علیخان)
 بنده پیشنهاد میکنم که عایدی مدارس ابتدائی دولتی در صندوق معارف که در تحت نظارت خزانه دار کل خواهد بود محفوظ و بانظر شورای معارف صرف تعمیم معارف خواهد شد .
 (پیشنهاد مصدق الممالک)
 بنده پیشنهاد میکنم ماده - اینطور نوشته شود کلیه عایدات مدارس ابتدائی باطلاع وزارت معارف و خزانه دار کل در یکی از بانکها سپرده بشود که بمصرف تکمیل مدارس برسد .
رئیس - رأی میگیریم در پیشنهاد حاج شیخعلی آقای معاون وزارت معارف شما قبول دارید
معاون وزارت معارف - بنده عقیده ام اینست که همانطور مینویسند که تحویل خزانه دار کل شود و صرف توسعه معارف بشود آنوقت خودش میداند که چطور بدهد حالا يك پیشنهادی شده است گمان میکنم بهتر باشد مقرر دارند بخوانند
رئیس - پیشنهادی است از طرف حاج مزالممالک قرائت میشود .
 ببارت ذیل قرائت شد :
 ماده ۵ - عایدات مدارس مزبوره ابتدائیه تحویل وزارت مالیه شده به تصویب شورای معارف بمصرف تکمیل و توسعه مدارس ابتدائیه میرسد .
حاج شیخعلی - بنده اینرا قبول دارم و پیشنهاد خود را استرداد میکنم .
رئیس - آقای معاون اینرا قبول دارید
معاون وزارت معارف - بله این عین همان چیزی است که خود بنده پیشنهاد کردم .
رئیس - پس ماده پنجم به همین ترتیبی که خوانده شد نوشته میشود و رأی میگیریم آقایانی که ماده پنجم را به همین ترتیبی که خوانده شد تصویب میکنند قیام نمایند .
 (اغلب قیام نمودند)
رئیس - با کثرت تصویب شد ماده ششم
 را که دولت استرداد کرده است ماده اول را که رأی نگرقتیم بواسطه این بود که آقای بهجت پیشنهادی کرده بودند و چون این پیشنهاد هم در این جلسه نشده است سابقاً شده است میتوانیم رأی بگیریم بکمرته قرائت میشود و رأی میگیریم .
 (اصلاح آقای بهجت ببارت ذیل قرائت شد)
 نه مدرسه ابتدائی که هر يك دارای ۶ کلاس خواهد بود بشرح ذیل در مرکز طهران و مراکز ایالات اربعه تأسیس میشود - طهران ۵ باب - شیراز ۱ باب - تبریز ۱ باب - مشهد مقدس ۱ باب - کرمان ۱ باب - ای هر يك از این ۵ مدرسه طهران دو دست و پنجاه تومان که بکهرار و دو دست و پنجاه تومان است و برای هر يك از مدارس مراکز ایالات دو دست تومان از طرف دولت داده میشود .
رئیس - اینکه هر يك از مدارس دارای ۶ کلاس خواهد بود انداخته آید .
بهجت - این راهم ضمیمه بفرمائید
حاج وکیل الرهايا - گمان میکنم در این پیشنهاد يك ملاحظه که باید شده باشد کلاماً نشده

است مخارج عده سایر مدارس متعلق بحضور معلمین است چون در سایر ایالات و ولایات معلمین که بتوانیم از آنها این استفاده را بکنیم نداریم و باید از طهران یا جای دیگر تحصیل کنیم در اینصورت از کجا معلوم است که این دو دست و پنجاه تومان صد تومانش زیادی است بنده تصور میکنم که ممکن نباشد در ولایات باین یکصد و پنجاه تومان تأسیس مدرسه بنمائیم و گمان میکنم با این پیشنهاد هیچ مدرسه ابتدائی باز نشود بلکه تصور میکنم که مدارس ابتدائی که در تهران الان داریم مخارجی میکنند الان تقریباً همین میزان است در سایر ایالات چون معلمین که درم گرفته شده و ممکن است برایشان که کارهای دیگری هم بکنند اگر بخواهیم آنها را بنقاط دیگر بفرستیم تا يك اضافه مواجسی بآنها ندهیم شاید قبول نکنند بروند همان طوری که ما از فرنگ يك معلمی را بخواهیم استخدام کنیم آن پولی که در محل خودش میگیرد معلوم است وقتی که بخواهد اینجا بیاید چقدر اضافه میگیرد و امروزه همین فرقی که بین اروپا و ایران است بین طهران و سایر نقاط ایران موجود است .
حاج آقا - بنده گمان میکنم اگر ملاحظه مخارج ولایات یا مخارج طهران را بکنیم و ملاحظه مخارجی که برای ۵ مدرسه طهران معین شده است بکنید که مدرسه با دو دست و پنجاه تومان دایر می شود می بینند که نسبت مخارج ولایات که دو دست تومان نوشته شده بالنسبه بطهران که دو دست و پنجاه تومان نوشته شده زیادی است نه کم و بنده عقیده ام این است که همان یکصد و پنجاه تومان باشد بواسطه این که این نظری که دارند در معلمینی که حاضر میشوند که مستخدم شوند تا اندازه که مخارج دارند موجب میگردند و البته اینها که سمت معلمی دارند تمام در طهران کار ندارند که باید آنها را بفرستند در ولایات و باین جهت يك اضافه بآنها بدهند خیر اینطور نیست اغلب از معلمین هستند که قابلیت دارند معلم باشند یعنی این طور معلمینی که ما امروز در طهران داریم و خیلی هم قابل هستند که ما آنها را بولایات بفرستیم یا يك مواجسی خیلی کم تر میگردند بخلاف طهران که مخارجشان خیلی زیادتر است و مواجسی ندارند که کفایت مخارجشان را بکنند و اینکه گفته شد آنها که در طهران هستند می توانند کارهای دیگر بکنند همین طور است در سایر ولایات که کارهای دیگر میتوانند بکنند .
معاون وزارت معارف - بنده هم میخواستم قول آقای حاج آقا را تصدیق نکنم و گمان میکنم این مبلغ بخوبی کفایت نمیکند .
رئیس - مذاکرات گویا کافی باشد ماده مجدداً قرائت میشود و رأی میگیریم .
 (ماده اول مجدداً ببارت ذیل قرائت شد) .
 ۹ مدرسه ابتدائی که هر يك دارای شش کلاس خواهد بود بشرح ذیل در مرکز طهران و مراکز ایالات اربعه تأسیس میشود (طهران ۵ باب - شیراز ۱ باب - تبریز یکباب) (مشهد مقدس یکباب) (کرمان یکباب) برای هر يك از پنج مدرسه طهران دو دست و پنجاه تومان که بکهرار و دو دست و پنجاه تومان

است و برای هر يك از مدارس مراکز ایالات دو دست تومان از طرف دولت داده میشود .
رئیس - رأی میگیریم بماده اول به ترتیبی که قرائت شد آقایانیکه تصویب میکنند این ماده را قیام نمایند (اغلب قیام نمودند) .
رئیس - تصویب شد حالا مذاکره در کلیات است در کلیات مخالفی هست ؟
لواء الدوله - بنده اگر میدانستم در مملکت ایران متروفر بآن اندازه هست که بشود در تمام مملکت مدرسه تأسیس شود حتی در دهات عرض میگردم تأسیس بشود اما بنده در خصوص اصفهان افسوس میخورم در صورتیکه نه وکیل اصفهان و نه اصفهانی هستم در راه ملت خواهی میگویم واز نقطه نظر انصاف عرض میکنم .
رئیس - صحبت در کلیات این لایحه است
لواء الدوله - عرض بنده هم در کلیات است .
رئیس - شما از اصفهان حرف میزنید
لواء الدوله - اصفهان هم جزء کبم مملکت است عرض میکنم کلیه باید معارف ما زیاد شود اگر معارف ما زیاد بشود و اگر بعضی مدارس علمی داشتیم امروز دچار این هرج و مرج نبودیم ولی بدبختانه نداریم و متخواستیم عرض بکنم که شهرهای بزرگ بقدر خودشان اسباب تمدن دارند ولی آن شهرهای کوچک بهیچوجه بهره ندارند حتی مکتبی که بروند الف باخوانند نمانند و نظر ما بهیچوجه بآنجا ها نیست رعایت حال آنها را نمیکند مقصود من این بود که شاید يك نفر از آقایان بامن همراهی بکنند و يك مدرسه هم در اصفهان تأسیس بشود
رئیس - رأی میگیریم باین لایحه که متضمن چند ماده است آقایانیکه تصویب میکنند ورقه سفید و آقایانیکه رد میکنند ورقه کبود خواهند داد .
 در این موقع شروع باخذ رأی شده و آقای حاج میرزا رضاخان اوراق رأی باین عده احصاء نمود ورقه سفید (۶۲)
رئیس - با کثرت ۶۲ رأی تصویب شد يك ربع تنفس میشود (در این موقع تنفس شد) پنج ساعت و ربع از شب گذشته مجلس مجدداً منقذ شد .
رئیس - لایحه راجعه بلوله کشی که در جلسه گذشته رأی در کلیات گرفته بودند و بلا تکلیف مانده بود حالا رأی میگیریم و جزء دستور هم هست و آقایان بخوبی مسبق هستند آقایانی که تصویب میکنند ورقه سفید کسانی کرد میکنند ورقه آبی خواهند داد اوراق رأی اخذ و آقای حاج میرزا رضاخان باعداد ذیل شماره نمودند ورقه سفید (۳۹) ورقه آبی (۱۳)
رئیس - با کثرت ۳۹ رأی از ۶۴ نفر نمایندگان حاضر تصویب شد .
وزیر داخله - این لایحه که تقدیم میکنم بمجلس شورای ملی راجع باسخدام هفت نفر صاحب منصب سوئدی است برای ژاندارمری اگر چه سه نفر سوئدی مستخدم و مشغول کار هستند ولی اسخدام این هفت نفر را خیلی لازم میدانم و تقاضا میکنم این لایحه در این جلسه قرائت و فوریت او را هم

تقاضا میکنم که امشب از مجلس شورای ملی بگذرد لایحه وزارت داخله بعبارت ذیل قرائت شد.

مورخه ۲۴ شهر رمضان ۱۳۲۹

مقام محترم مجلس مقدس شورای ملی - نظر با اجرای ماده ۶ پروگرام هیئت وزراء که در جلسه ۹ رمضان ۱۳۲۹ تصویب شده است با کمال افتخار لایحه قانونی جوف را با کلیه جهات لزوم و فوریت آن پیشنهاد آن مقام محترم مینماید . پیشنهاد مزبور راجع باعتبار سالانه (۲۸۵۰۰) تومان است که برای مخارج یکتنفر صاحب منصب اداره مباشرت اعتباراتش و ۶ نفر صاحب منصب قشونی معین میشود صاحب منصبان مزبور برای معلمی مدارس ژاندارمری و خدمات مرجوعه دیگر استخدام خواهند شد .

از نتیجه اقدامات اولیه کلنل یالمارسن و دونفر صاحب منصب سوئدی دیگر که فعلا در خدمت دولت علیه هستند چنین معلوم میشود که خدمات اداری ژاندارمری یعنی ترتیبات ملبوس و تجهیزات جیره و سایر ملزومات افراد - ژاندارم و محاسبات اداری آن با یک طرز صحیح معینی مرتب نشده است و چون (کلنل یالمارسن) و دو نفر صاحب منصب سوئدی دیگر فعلا مشغول ترتیبات اساس ژاندارمری و تعلیمات مدرسه صاحب منصبان و پیشنهاد لوایح لازم هستند نمیتوانند از عهده اداره نظامی برآیند باین معنی که وقت ایشان برای اداره کردن کلیه امور ژاندارمری کفایت نمیکند لهذا چون تشکیل اداره مباشرت ژاندارمری نهایت لزوم و فوریت را دارد با کمال افتخار تصویب (۵۷۰۰) تومان را (۲۰۰۰۰ فرانک) برای استخدام یکتنفر صاحب منصب سوئدی که از امور اداری نظام مطلع و رتبه سلطانی نظام سوئد را دارا باشد تقاضا میکنم شرایط دیگر کنترات صاحب منصب مزبور از قبیل مخارج مسافرت و معاودت بفرنگ و غیره مطابق شرایط کنترات کلنل یالمارسن و دونفر صاحب منصب سوئدی دیگر خواهد بود وظایف صاحب منصب مزبور عبارت از ترتیب و تشکیل دوایر محاسبات و تفتیش ملبوس و منزل و جیره و متعلقات آن و تدریس در مدرسه صاحب منصبان ژاندارمری خواهد بود - و باین ملاحظه صاحب منصب مزبور باید لاقلا در سوئد رتبه سلطانی داشته باشد که در اینجا برتبه نایب سرهنگی نائل شود مطابق پروگرام تشکیلات جدید که کلنل یالمارسن ترتیب داده و در اجرائیات آن شروع نموده است مدرسه بزرگ ژاندارمری بطریقه ذیل تأسیس خواهد شد .

۱ - مدرسه برای صاحب منصبان ژاندارمری - یک مدرسه برای صاحب منصبان جزء ژاندارمری - یک مدرسه برای ژاندارم های تاپین کلنل یالمارسن و مائزشوند ران و مائز یطرسن متصدی تعلیم مدرسه صاحب منصبان که فعلا از هر حیث لزوم قدری دارد خواهند و مسلم است که این سه نفر صاحب منصب با وجود وظایف مقرر اداری و تعلیم مشق صاحب منصبان و تدریس مدرسه صاحب منصبان نمیتوانند مشغول تدریس در مدرسه دیگر بشوند کلنل یالمارسن در این موضوع مسئله تشکیلات ژاندارمری دولت عثمانی در سال ۱۹۰۳ شاهد

قرارداد و در پیشنهاد خود اظهار میدارد که دولت عثمانی پس از آنکه عده از صاحب منصبان اروپائی را برای اصلاحات ژاندارمری استخدام نمود و مشارالیه هم نیز مشغول اصلاحات لازمه شدند دولت آنها را مجبور نمود که در اول قبل از تعلیم صاحب منصبان مشغول تشکیلات دیگر ژاندارمری بشوند صاحب منصبان مزبور بعد از زحمات فوق العاده اصلاحات مأموله نایل نشدند و دولت عثمانی مجبور گردید که سی نفر صاحب منصب اروپائی دیگر ثانیاً برای تشکیلات ژاندارمری استخدام نماید پس در اول تعلیم صاحب منصبان از عموم تشکیلات و اصلاحات دیگر لازم تر است زیرا در موقعی که صاحب منصبان ژاندارمری بوظایف خود مستحضر و تکالیف خود را شناختند تعلیم افراد و تاپین فوق العاده سهل میشود بنابراین بموجب پیشنهاد کلنل یالمارسن تصویب اعتباری را که در لایحه قانونی جوف ملاحظه میفرمایند پیشنهاد مینماید - مدرسه صاحب منصبان جزء دارای (۱۲۰) شاگرد و تشکیل یک گروهان را خواهند داد مدرسه ژاندارمهای تاپین نیز (۶۰۰) نفر شاگرد خواهند داشت که آن هم به ۵ گروهان تعلیم میشود - بنابراین کلیه دو مدرسه فوق دارای ۶ گروهان میشود و برای تدریس و تعلیم هر گروهانی یکتنفر صاحب منصب سوئدی لازم است که اقل مقام نائبی نظام سوئد را دارا باشند حقوق هر یک از این ۶ نفر سالانه (۱۲۰۰۰) قران است که مخارج مسافرت بایران و معاودت بفرنگ مطابق کنترات صاحب منصبان دیگر بآن مبلغ علاوه میشود کلنل یالمارسن لزوم فوریت استخدام ۲ نفر صاحب منصب فوق را به وزارت داخله پیشنهاد کرده و انجام پیشنهاد مشارالیه نهایت اهمیت و فوریت را دارد زیرا که اگر فعلا شروع بانجام استخدام صاحب منصبان مزبور شود تا آخر سال مسیحی ۱۹۱۱ که مطابق اوایل سال ۱۳۳۰ هجری می شود این صاحب منصبان بطهران رسیده مشغول تشکیل مدارس خواهند شد .

بنابراین با کمال افتخار وقت نمایندگان محترم را بتصویب فوری لایحه قانونی جلب مینماید . (وزیر داخله قوام السلطنه) .

لایحه قانونی راجع با استخدام یکتنفر صاحب منصب اداری (اثنا تادیس) و شش نفر صاحب منصب قشونی سوئدی برای ژاندارمری .

ماده اول - مبلغ (۲۸۵۰۰) تومان برای استخدام یکتنفر صاحب منصب اداری و شش نفر صاحب منصب قشونی سوئدی بوزیر داخله اعتبار داده میشود .

ماده دوم - صاحب منصبان مزبور مأمور تشکیل اداره مباشرت ژاندارمری و اداره کل دستجات ژاندارمری و تدریس در مدارس صاحب منصبان کل و جزو تاپین ژاندارم و نظمی دولت علیه خواهند بود .

رئیس - رأی باید بگیریم در فوریت این لایحه آقایانیکه فوریت این را تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - با کثرت تصویب شد .

رئیس - رأی باید بگیریم که در این جلسه مطرح مذاکره بشود یا نه .

حاج شیخ الرئیس - البته این لایحه واضح است مشتمل بر یک مطلب مهم و لازمی است ولی

برای اینکه نمایندگان محترم بیشتر حاضر شوند بفوائد و منافع آن بنده عقیده ام این است و تقاضا میکنم که برای جلسه دیگر گذارده شود .

وزیر داخله - گمان میکنم هر قدر توضیح داده شود بیش از آنچه در این لایحه در لزوم و فوریت آن توضیح داده شده توضیح نخواهند داد و بنده دیگر توضیحی لازم نمیدانم و قرار بود که در جلسه گذشته این لایحه بگذرد و نگذشت و صاحب منصبها اصرار دارند که زودتر بگذرد و شکایت میکردند که اگر اینطور باشد ما نمیتوانیم اینطوری که دولت میخواهد از اقدامات خودمان نتیجه بگیریم

رئیس - رأی میگیریم که در همین جلسه مطرح مذاکره شود آقایانی که تصویب مینمایند قیام نمایند (اغلب قیام کردند)

رئیس - با کثرت تصویب شد در کلیات مخالفی هست (مخالفی نبود) پس رأی میگیریم که داخل در مواد شویم آقایانیکه تصویب میکنند قیام نمایند (اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده اول را بخوانید بمضمون ذیل قرائت شد .

ماده اول - مبلغ (۲۸۵۰۰) تومان برای استخدام یکتنفر صاحب منصب اداری و شش نفر صاحب منصب قشونی سوئدی بوزیر داخله اعتبار داده میشود .

ارباب کیخسرو - سابقاً در موقع استقرار از آن پول یک اعتباری برای اداره ژاندارمری داده شده بود بنده سؤال میکنم که این اعتبار از جمله همان اعتباری است که در آنجا داده شده است یا خارج از آن است .

وزیر داخله | صد و بیست هزار تومان که برای ژاندارمری اعتبار داده شده است راجع بحقوق افراد آنها است نه برای استخدام صاحب منصب جدید برای ژاندارمری

حاج شیخ علی خراسانی - این دو موضوع است یکی راجع بلزوم استخدام آنها است یکی راجع بحقوق آنها است در این مقدمه لایحه هیچ فکری برای اینکه بجهت ولایات هم لازم است بولایات هم مربوط است نشده است میخواهم بدانم که وزارت داخله آیا نظری بولایات دیگر هم دارند یا اینکه فقط راجع بمرکز خواهد بود

وزیر داخله - در ضمن لایحه خوب توضیح شده است که اینها از برای تعلیم و تدریس در مدارس خواهند بود و همینطور ژاندارمهای پیاده و سواره ترتیب خواهند داد و معلوم است اینها متعلق بخود مرکز نخواهند بود و البته بولایات هم تعلیم داده و فرستاده میشود

رئیس - در ماده اول مخالفی نیست

حاج سید ابراهیم - یک کلمه هست باید اصلاح شود .

رئیس - مقصودتان کلمه وزارت داخله است اصلاح میشود آقایانیکه تصویب میکنند با کلمه وزارت داخله قیام نمایند (اغلب قیام کردند)

رئیس - با کثرت تصویب شد .

ماده دو - صاحب منصبان مزبور که مأمور تشکیل اداره مباشرت ژاندارمری و اداره کل دستجات ژاندارمری و تدریس در مدارس صاحب منصبان کل و

جزء وتابین ژاندارم و نظمیة دولت علیه خواهند بود
حاج سید ابراهیم - لفظ نظمیة را هم جزء کرده اند خواستم سؤال کنم که برای نظمیة و امنیة هردو است یا امنیة تنهاست خوب است آقای وزیر داخله توضیح بفرمایند.

وزیر داخله - برای نظمیة و ژاندارم هردو است و این صاحب منصب ها که هستند فعلاً مشغول ترتیبات نظمیة هستند در یکی از محلات طهران که حسن آباد باشد مشغول ترتیبات پلیس میباشند.

دکتر سعیدالاطباء - مقصود بنده این بود که مدت هم معین میشود برای اینها یا خیر.

وزیر داخله - نوشته شده است مدت همانست که برای صاحب منصبان دیگر معین شده است مدت سه سال است.

رئیس - باید در ماده نوشته شود مدت سه سال را قبول میکنید در خود ماده بنویسیم.

وزیر داخله - نوشته شود برای مدت سه سال ضرر ندارد.

(مجدداً ماده بمضمون ذیل خوانده شد)

ماده ۲ - صاحب منصبان مزبور که برای مدت سه سال مستخدم میشوند مأمور تشکیل اداره مباشرت ژاندارمری و اداره کل دستجات ژاندارمری و تدریس در مدارس صاحب منصبان کل و جزء وتابین ژاندارم و نظمیة دولت علیه خواهند بود.

رئیس - آقایانیکه این ماده دوم را باین ترتیب قبول میکنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند).

رئیس - تصویب شد در کلیات مخالفی نیست اظهاری نشد.

رئیس - رأی میگیریم باین لایحه که مشتمل دو ماده است آقایانیکه تصویب میکنند ورقه سفید خواهند داد.

اوراق رأی اخذ و آقای حاج میرزا رضا خان بترتیب ذیل شماره نمودند (ورقه سفید ۶۳)

رئیس - با اکثریت ۶۳ رأی از ۶۹ نفر نمایندگان حاضر تصویب شد چون شب دیر است اگر مخالفی نباشد جلسه را ختم میکنیم.

وزیر مالیه - در خصوص دو نفر مستخدمین بلژیکی که مانده بنده خواهش میکنم که جزء دستور باشد و برای شب جمعه آن دو نفر هم بگذرد.

رئیس - دستور شب جمعه ۲۸ - راپورت کمیسیون قوانین مالیه و بودجه خارجه در باب مستخدمین بلژیکی تانیاً راپورت کمیسیون معارف برای استخدام یک نفر برای وزارت معارف ثالثاً راپورت کمیسیون بودجه راجع بمیرزا حسن خان دفتر دار مقتول در کرمانشاهان و ورثه مرحوم وکیلالتجار.

مشیر حضور - بنده خواهش میکنم راپورت کمیسیون بودجه راجع بموجب مسیو یقرم خان جزء دستور گذاشته شود.

حاج آقا - بنده در یک جلسه عرض کردم که شب جمعه را تغییر بدهند بشب دیگری حالا اگر ممکن است برای شب شنبه یا یکشنبه معین شود.

رئیس - کتباً تقاضا بکنید تا رأی بگیریم.
لواءالدوله - راپورت کمیسیون بودجه در خصوص ورثه مرحوم یحیی خان قزاق اگر صلاح

میدانید برای جلسه بعد جزء دستور بگذارید.

رئیس - دستوری که معین شده است زیاد است در جلسه بعد تقاضا کنید جزء دستور گذارده شود.

آقا شیخ حسین یزدی - چندی قبل یک

طرح قانونی متعلق بماده دوم قانون اساسی تقدیم مجلس شورای ملی کردم که فرستادند بکمیسیون مبتکرات و در کمیسیونهم چند ماده باو الحاق شد خیلی مناسب است که آن هم بیاید بمجلس خوب است مقرر بفرمائید که حتی الامکان کمیسیون مبتکرات زودتر آنرا ببیند و راپورتش را بدهد که جزء دستور بگذارند.

رئیس - هر چند جزء دستور نبود ولی چون مدتی است در کمیسیون مبتکرات مانده است خوبست راپورت خودشان را زودتر بدهند که بعد جزء دستور بشود.

رئیس - آقای حاج آقا تقاضا کرده اند که جلسه شب جمعه تغییر کند برای شب یکشنبه سلخ باشد ولی عده کافی نیست. مجلس شش ساعت و یک ربع از شب گذشته ختم شد.

جلسه ۲۹۷

صورت مجلس شب جمعه ۲۳ شهر رمضان ۱۳۲۹

مجلس سه ساعت و نیم از شب گذشته بریاست آقای میرزا مرتضی قلیخان نایب رئیس تشکیک شد صورت مجلس شب چهارشنبه ۲۶ و آقای میرزا رضاخان قرائت نمودند (غائبین جلسه قبل)

آقایان - زنجانی و آقا سید محمد باقر ادیب غائبین با اجازه آقایان - حاج سید نصرالله - تربیت منتصر السلطان - و طباطبائی و متین السلطنه - و معزز الملک - مریض - آقایان محمد هاشم میرزا و معین الرعایا - آقایانیکه بوقت مقرر حاضر نشده اند ذکاء الملک - نیر السلطان - حاج امام جمعه - سعیدالاطباء هریک ۳۵ دقیقه آقایان وکیل الرعایا - وحید الملک - واعتصام الملک - و آقای میرزا قاسمخان - آقا میرزا یانس هریک نیم ساعت

نایب رئیس - در صورت مجلس ملاحظاتی هست (اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب شد راپورت کمیسیون بودجه و قوانین مالیه راجع باستخدام مستخدمین بلژیکی که نه فقره پیشنهاد شده بود هفت فقره آن در جلسه گذشته تصویب شد و یک فقره آن رد شد یک فقره هم شرکت کمیسیون که از وزارت مالیه توضیحات بخواهند و در کمیسیون اصلاح کرده اند و گویا وزیر مالیه هم قبول کرده اند حالا در آن خصوص مذاکره خواهد شد ..

حاج عزاله مالک مخبر کمیسیون بودجه این ماده پنجم را که بنا بود تجدید رأی شود از قراریکه آقای وزیر مالیه اظهار فرموده اند و حالا هم معاونشان اظهار خواهند کرد همانطوری که قرار بود سالی هزار فرانک کسر شود قبول کرده است همانطور در مجلس رأی گرفته شود.

معاون وزارت مالیه - ا - رچه مسیود کر کر خیلی زحمت کشیده و خدمات کرده ولی بهمان طوری که میل مجلس بود وزارت مالیه با اداره گمرک مذاکره کرده او را راضی کرده است که از همان هزار فرانک بحقوق او اضافه شود در این صورت گمان نمیکند دیگر اشکالی داشته باشد.

حاج سید ابراهیم - سئوال بنده اگر چه اختصاص باین مستخدم بخصوص ندارد در واقع بتمام مستخدمین است میخواستم سؤال کنم آن چیزی که مکرر آنجا مذاکره شده است که مستخدمین منظور بدانند یعنی اشخاص را در مدت استخدامشان تعلیم کنند که برای ما بعد ما محتاج نباشیم برای ولایات این ملاحظه را نموده اند و اشخاص را تربیت نموده اند که ما بعد ما محتاج نباشیم بتجدید کنترات اینها باینکه اینها مسامحه کرده اند و بعد از سه سال باز محتاج به تجدید کنترات همین اشخاص خواهیم بود حالا میخواستم بدانم که وزارت مالیه این اقدام را کرده است یعنی در کنترات اینها که تجدید میشود این را قید نموده که طوری شود اشخاص را تعلیم و تربیت کنند و بتوانند بعدها اینرا اداره کنند یا خیر باز همان مثل سابق است که باید آنها را کنترات کنند.

معاون وزارت مالیه - اگر چه در کنترات آنها قید نشده بود که یک عده را ترتیب کنند ولی از انصاف هم نمیتوان گذشت اغلب اشخاصی را که اداره گمرک میدانند خیلی زحمت کشیده و خوب هستند چنانچه از وزارت مالیه این اوقاتیکه بنامش رفورم و اصلاحی کنند اغلب را اداره گمرک استخدام کردند وزارت مالیه مامورینی که فرستاد بولایات اغلب از آن اشخاص بودند و اشهد بالله از عهده وظایف و خدمات خودشان بخوبی برآمدند.

فرزانه - بله بنده هم میخواستم همین طوریکه آقای معاون فرمودند عرض کنم و موافقم.
نایب رئیس - دیگر مخالفی نیست یک مرتبه قرائت میشود و رأی میگیریم (ماده مزبور بعبارت ذیل قرائت شد)

مسیو دکتر کر رئیس گمرک مرکزی ... سال اول ۱۳ هزار فرانک سال دوم ۱۴ هزار فرانک سال سوم ۱۵ هزار فرانک

نایب رئیس - رأی میگیریم در این ماده که قرائت شد هریک از آقایان تصویب میکنند این حقوق را قیام کنند (عده قلیلی قیام کردند)

نایب رئیس - رد شد اظهاری شد که رأی مشکوک شد (

نایب رئیس - برای چه مشکوک شد.
حاج سید ابراهیم - بنده یکی از اشخاصی بودم که نفهمیدم این ماده چطور رأی گرفته شد بجهت اینکه آن فقرات که گذشت و این یک فقره حکم لایحه علیجده دارد و باید علیجده با ورقه رأی گرفت.

نایب رئیس - این یک ماده جزء آن نه فقره بود که پیشنهاد شده بود و فقره پنجم او مسترد شد که در کمیسیون مالیه و با اطلاع وزارت مالیه اصلاح شود این است که حالا اصلاح شده و هزار فرانک هم کسر شده است حالا اگر میفرمائید رأی مشکوک شد دوباره رأی میگیریم مجدداً خواننده میشود (مجدداً قرائت شد)

نایب رئیس - رأی میگیریم هریک از آقایان تصویب میکنند استخدام یک نفر را بطوریکه قرائت شد قیام نمایند (باز عده قلیلی قیام کردند)

نایب رئیس - تصویب نشد رد شد حالا در هفت فقره که در این استخدام در جلسه قبل تصویب شد رأی میگیریم با ورقه در کلبه آن آقایانیکه